

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ของทหารเกณฑ์ซึ่งประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้เรื่องโรคเอดส์ ปัจจัยด้านความเชื่อด้านสุขภาพในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์และปัจจัยด้านการปฏิบัติตัวในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ของทหารเกณฑ์

ลักษณะและขนาดของประชากร

ประชากรคือ ทหารเกณฑ์ผลัดที่ 1/2535 เริ่มเข้าประจำการในวันที่ 1 พฤษภาคม 2535 จำนวน 300 คน ในกองบิน 41 จังหวัดเชียงใหม่ เลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยเริ่มเก็บข้อมูลเดือนกรกฎาคม 2535

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายปิด เรื่องพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ในทหารเกณฑ์กองบิน 41 จังหวัดเชียงใหม่ ที่สร้างขึ้นโดย

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดทฤษฎีต่างๆ เช่น แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพของเบคเคอร์ และไมน์แมน (Becker and Maimain) และคู่มือโรคเอดส์ของกระทรวงสาธารณสุข ตลอดจนคำแนะนำจากคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มี

ประสบการณ์ และจากแนวคิดของผู้วิจัย เพื่อให้ครอบคลุมและบรรลุวัตถุประสงค์งานวิจัยที่จะศึกษา

2. การศึกษาภาคสนาม (field work survey) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ และทดสอบ (Pre-test) กับทหารเกณฑ์กองทัพบก คือ มณฑลทหารบกที่ 33 (ค่ายกาวิละ) จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 ราย

นำผลการทดสอบมาปรับปรุงข้อคำถาม เลือกข้อที่เหมาะสมแล้วนำไปใช้กับประชากรที่ศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะประชากร ลिंगคม และเศรษฐกิจ เช่น อายุ สถานภาพการสมรส ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพหลัก ภูมิลำเนาเดิม จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ รายจ่าย การเคยเป็นกามโรค การได้รับความรู้เรื่องโรคเอดส์ จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องโรคเอดส์เกี่ยวกับสาเหตุ อาการ การติดต่อ การวินิจฉัย การป้องกัน และการรักษา จำนวน 18 ข้อ

ส่วนที่ 3 ความเชื่อด้านสุขภาพในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ ในด้านโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค ความรุนแรงของโรค ประโยชน์ และอุปสรรคของการป้องกันโรค แรงจูงใจด้านสุขภาพ และปัจจัยด้านจิตสังคม จำนวน 17 ข้อ

ส่วนที่ 4 การปฏิบัติตัวในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ เช่น การใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกต้องทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ การมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนเพียงคนเดียว หรืองดเสี้ยวทางเพศ การงดร่วมเพศอย่างผิดปกติ เช่น การร่วมเพศทางปาก ทางทวารหนัก การงดการใช้ของใช้ส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น เช่น ใบบิดโกน กรรไกรตัดเล็บ การงดใช้สารเสพติดโดยใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน การงดสัมผัสเลือดหรือรับเลือดของบุคคลอื่นโดยไม่ปลอดภัย จำนวน 12 ข้อ

All rights reserved

การให้คะแนนและแบ่งกลุ่มคะแนน

แบบสอบถามที่ให้คะแนนได้มี 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องโรคเอดส์ ข้อ 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 61, 62 ผู้ที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดและไม่ทราบให้ 0 คะแนน

ส่วนที่ 3 ความเชื่อด้านสุขภาพในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ ข้อ 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 58, 59 ผู้ที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน

ส่วนที่ 4 การปฏิบัติตัวในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ ข้อ 44, 45, 46, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57 ผู้ที่ตอบถูกที่สุดให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน

วิธีการแบ่งกลุ่มคะแนน (grading method) เนื่องจากแบบสอบถามนี้ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเอง และใช้ระเบียบวิธีสถิติเพื่อตัดสินแบ่งคะแนนออกเป็นระดับต่าง ๆ โดยอาศัยหลักการดังนี้

1. ตัดสินแบบอิงกลุ่ม (norm reference) โดยถือว่าคะแนนจะมีความหมายเมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่นในกลุ่ม
2. ใช้แนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางเป็นหลัก โดยอาศัยค่าเฉลี่ย (mean) และใช้ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เป็นเกณฑ์ในการแบ่งระดับ

ได้กำหนดแบ่งคะแนนที่ตอบถูกออกเป็น 3 ระดับ(ประกอบ กรรณสูตร 2529 : 39) คือ

1. ได้คะแนนน้อยหรือไม่ถูกต้อง มีจุดสูงสุดอยู่ที่ค่าเฉลี่ยลบกับ 1 เท่า ของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} - S.D$)
2. ได้คะแนนปานกลางคือ คะแนนระหว่างคะแนนมากและคะแนนน้อย ($\bar{X} \pm S.D$)
3. ได้คะแนนมากหรือถูกต้อง มีจุดต่ำสุดอยู่ที่ค่าเฉลี่ยบวกกับ 1 เท่า ของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} + S.D$)

เลขหมู่	.....
เลขทะเบียน	118533

สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

ความเที่ยงของแบบสอบถาม (validity)

content validity โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ในการวิจัย พิจารณาเนื้อหาให้ตรงตามวัตถุประสงค์การศึกษา รวม 5 ท่านคือ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิทางการแพทย์ 2 ท่าน
2. ผู้ทรงคุณวุฒิทางจิตวิทยา 1 ท่าน
3. ผู้ทรงคุณวุฒิทางการวิจัย 1 ท่าน
4. ผู้ทรงคุณวุฒิทางระบาดวิทยา 1 ท่าน

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability)

ในการทดสอบนี้ ได้ใช้วิธีหาความเป็นเอกพันธ์ภายในของคำถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบ (pre-test) กับทหารเกณฑ์กองทัพบก คือ มณฑลทหารบกที่ 33 (ค่ายกาวิละ) จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน นำมาหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สูตรของ Kuder-Richardson (KR-20) มีสูตรดังนี้ (ยุพิน จันทรัตตะ 2529 : 119)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{s^2_t} \right]$$

เมื่อ r_{tt} = สัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อมั่นของแบบวัด

n = จำนวนข้อคำถามทั้งหมดของแบบสอบถาม

p = สัดส่วนของคนที่ตอบถูกแต่ละข้อ

q = สัดส่วนของคนที่ตอบผิดแต่ละข้อ

$\sum pq$ = ผลคูณของ p และ q ของแต่ละข้อ และนำผลคูณทุกข้อมารวมเข้าด้วยกัน

s^2_t = ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความรู้	= 0.61
แบบทดสอบความเชื่อด้านสุขภาพ	= 0.71
แบบทดสอบการปฏิบัติ	= 0.72

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเป็นผู้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยขอหนังสือแนะนำตัวเอง จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการมณฑลทหารบกที่ 33 (ค่ายกาวิละ) จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทดลองใช้แบบสอบถามในเดือนพฤษภาคม 2535 ถึงมิถุนายน 2535 และถึงผู้บังคับการกองบิน 41 จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในประชากรที่ศึกษาคือ ทหารเกณฑ์พลัด 1/2535 กองบิน 41 จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 300 คน ในเดือนกรกฎาคม 2535

2. ดำเนินการเก็บข้อมูลจากประชากร โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย อธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม เปิดโอกาสให้ประชากรซักถามข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจ จากนั้น ได้แจกแบบสอบถามให้ประชากรตอบอย่างอิสระ และเปิดโอกาสให้ถามข้อคำถามที่ไม่เข้าใจ ได้ตลอดเวลา ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนอ่านออกเขียนได้ และผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วน ของข้อมูลทุกชุด เมื่อประชากรตอบเสร็จ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เ้าข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมด ลงรหัส บันทึกข้อมูล และนำไปวิเคราะห์ ทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences/personal computer) โดยใช้ระเบียบวิธีการ ทางสถิติดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) แสดงลักษณะการกระจายของตัวแปร โดยแจกแจงความถี่ และคำนวณหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติเชิงวิเคราะห์ (analytical statistics) เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ ระดับความสัมพันธ์ ความแตกต่างของตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้

2.1 Chi - square วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม

2.2 Contingency Coefficient เพื่อบอกระดับความสัมพันธ์ หรืออัตราความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามที่พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ